

Tiwei Pol Kewisik Ken Mit Ne Wit Efesas

Menmen me tiwei ik

Pol katip mit ne Efesas him gude 1:1-2

Him me Krais ketike mit nirkak ne sios 1:3-3:21

Menmen mit ne weiwik me God hir nanisesim

4:1-6:20

Pol katip mit ne Efesas him mikaru 6:21-24

¹*Hi Pol nipaas God hanhana hirkak kehimitenan
hi aposel ke Krais Jisas hi hatip mit him mirkak. Hi
hewis tiwei ik ken yi mit miyapir ne God yi yau
yeit wit Efesas, yi yises him me Krais Jisas.

²*Hi hanhan God hirkak Haai kaiu, hirkak ketike
Mitik Iuwe Jisas Krais hirkakt tatrekyi yaaim, yi
eiyu werek werek.

*God hirkak kewetai menmen yaaim mentar
Krais Jisas*

³*Haiu emwenpiyi niuk me God hirkak Haai
ke Mitik Iuwe kaiu Jisas Krais. Hirkak kerekyei
yaaim kentar haiu mit ne Krais, te God hirkak
kewetai menmen mirkak yapirwe me wit kirak.

⁴*Nipaas hirkak ap kewis ti ketike nepni wen au,
hirkak kehimitenai haiu mit nirkak mentar haiu ne
Krais, te God hirkak kerekyei haiu emu han yaaik
prar prar, te menmen enum mau han kaiu au.

* **1:1** Ro 1:1, 7; 1Ko 1:1; Kl 1:1; Ap 18:19-21; 19:1   * **1:2** 2Ko 1:2;
Kl 1:2   * **1:3** Ef 2:6   * **1:4** Jo 15:16, 17:24; 2Te 2:13; Ef 5:27; Kl
1:22

5 *God nipa  hanhan haiu m t te h rak han kitet kakrekyei haiu n kerek n rak mentar Jisas Krais.

6 *Te haiu emwen pi niuk m rak mam ntar h rak kerekyei haiu yaain iuwe keriuve H m n Yaaik ke Krais kerek God hanhanek.

7 *Krais nipa  kaa, hemkre m rak mewen, te h rak kaktaihis me menmen enum God kakri k m t em. H rak kesak menmen enum haiu m rakem. Krais h rak kerekyeyem kentar h rak hanhan haiu m t w senum.

8-9 *God kertei menmen w senum te h rak kises menmen nipa  h rak han kitet h rak kakri kem, te h rak kewepaiyap r menmen h rak hanhan kaknipem kakriuve Krais.

10 *Menmen God han kitetim h ram mar im: Maain w  h rak han kitet h ram yaaim h rak kakri menmen yap rwe me t  metike menmen me wit k rak h ram mamnen mam t niut p, te Krais kakin n kaku naanmampre menmen yap rwe.

11 *Menmen yap rwe mamnen mam r ke God han kitet h ram mamnen. God kehim tenai haiu m t n rak meriuwe Krais mentar menmen h rak nipa  enum eik h rak han kitet kakri kem.

12 God k r k menmen im te haiu m t kerek min n mises h m me Krais, haiu emwen pi niuk m rak iuwe.

13 *Yi y re haiu m t me w  nipa  yi yemtau h m me God p ke kaktihis, yi yises h m me Krais. Yi yisesik epei au, God kehim teni yi n rak yeriuve God H m n Yaaik. H rak keriuwetek kan kau

* **1:5** Jo 1:12   * **1:6** Mt 3:17; Kl 1:13   * **1:7** Ef 2:7; Kl 1:14, 20

* **1:8-9** Ro 16:25   * **1:10** Ga 4:4; Kl 1:16, 20   * **1:11** Ro 8:28-29

* **1:13** Kl 1:4-6; Ef 4:30

kekre yi mít kar ke nípaa hírak katip hírak kaksiuwerek.

14*God keteiknai maain haiu mamít menmen mírak yaaim hírak ketpim me mít hír nisesik. Hírak keteiknaiyem keriuve Hímín Yaaik kírak kerek hírak kewetaiyek. Menmen im meteiknai God kaktaihis haiu mamu mamtikerek. God kakít niuk iuwe kakintar menmen im hírak nepei kíriakem.

Pol kitehi God kakikaap mit ne Efesas hír nanírtei menmen werek werek

15*Hi kerekek hentar hi hemtau yi yises hím me Mítik Iuwe Jisas, yi han tewenin mít miyapır yapırwe ne God,

16*hekrit hekrit hi hatip God hírak yaaik kentar yi mít miyapır. Hi han kitet yi mít,

17*te hi hitehi God hírak God ke Mítik Iuwe kaiu Jisas Krais, hírak Haai kaiu, haiu mewenípi niuk mírak, hi hitíwekhi hírak kakíkepi yi han kitet menmen mírak werek werek, te yi eiyírtei hím mírak werek werek, te yi eiyírtei God hírekес werek werek.

18*Hi hanhan hírak God kakíkepi, te yi eiyírtei eiyíkre han ki híram mekan menmen hírak kenini yi yaitíwem, yi eiyírtei menmen kerek nípaa hírak katip kakwetaiyem, híram menmen yaaim iuwe.

19*Hi hanhan hírak kakteikni yi eiyírtei menmen mírak iuwe mamkaap haiu mít haiu kerek mises hím mírak. Menmen mírak híram iuwe,

---

* **1:14** 2Ko 1:22   * **1:15** Kl 1:4   * **1:16** Kl 1:3; 1Te 1:2   * **1:17**
Kl 1:9   * **1:18** Ef 4:4; Kl 1:12   * **1:19** Kl 1:11

te haiu ap maminkerem au. Menmen im maamkaap haiu mít mamır ke

20 *hıram mıkaap Krais wı nıpaa hırak kaa, te God kıkıak kekrit keriuwerem, hırak kewisık kau ketikerek keit wit kırak naanmıpre menmen.

21 *In ek Krais kau en kinın menmen yapırwe meit wit ke God, o tı ik e. Hırak kinın tıpir, herwe, gavman, menmen yapırwe mepu in metike menmen meiyam maain mamkaru mamnen.

22 *God epei kewis menmen yapırwe mamises him me Krais, hırak God kehimitanek hırak kinın naanmıpre menmen yapırwe me mít ne weiwık mırak. Hırak kire paan,

23 *haiu mít miyapır ne weiwık me God haiu mire yınk kırak, haiu mekepik hırak kepu kire Mıtık Iuwe, hırak hırekes kau kerer menmen yapırwe.

2

God kenip haiu mít kerek nıpaa haiu mire mít naa in ek haiu mepu metike Krais

1 *Nıpaa yi mít miyapır yi yire mít epei naa yentar yi yeweikin sip yewet God, yi yırıak enum.

2 *Me wı eim yi yises menmen enum me tı. Nıpaa yi yises menmen enum me mıtık iuwe Seten kerek kinın naanmıpre tıpir, teket maam, herwe, menmen enum. In ek, hırak kinın

---

* **1:20** 2Ko 13:4; Kl 2:12; Hi 1:3   * **1:21** Kl 1:16, 2:10   * **1:22** Sam 8:6; Mt 28:18; Ef 4:15   * **1:23** Ro 12:5; Kl 1:18; Ef 4:10   * **2:1** Kl 1:21, 2:13   * **2:2** Kl 3:7; Ta 3:3; Jo 12:31; Ef 5:6, 6:12

naanmipre mit kari han ke mit kerek nipaah hir
neweikin sip newet God.

3 *Nipaah haiu mit haiu mar ke mit enun en.
Haiu mises menmen haiu hanhanem. Haiu
mirak menmen enum han kaiu hanhan haiu
mirakem, te maain God kakrekyei enum kakrai-
waank kakir ke mit han en.

4-5 *Menmen enum nipaah haiu mirakem
hiram meraiwaank te haiu mami. Te God
hirak han teweninai wisenum keriwe menmen
mirak, te hirak kenipai haiu mamu mamtike
Krais. God pike ketihis kentar hirak hanhani.

6 *Hirak God kekekryei haiu mit metike Krais,
haiu mepu en metikerek, haiu maminin naan-
mamre menmen.

7 *God kirak menmen im kentar wi im ere
maain hirak kakteikin menmen yapirwe han
kewim markeim hirak han tewenin haiu mit
keriuwe menmen Jisas Krais kerekyiyem.

8 *Yi epeyi yises him me Krais, te God hanhani
hirak kaktihis. Yi ap yikaap hiras au. God
kerekek kerekyiyem weiniim.

9 *Yi ap yirak menmen yaaim, te God ketihis
au, te mitik kiutip ap kakwenipi hirekes kaktip
hirak iuwe taau! God kerekek!

10 *God kenipai (o kerekyei) haiu mit haiu mire
mit nirak mentar haiu mises him me Krais Jisas.
Nipaah God kehimitan menmen yaaim, te hirak
kenipai haiu emisesim mamriak menmen yaaim
keremem.

---

* **2:3** Kl 3:6   * **2:4-5** Lu 15:24, 32; Ro 6:13; Ef 2:1; Ap 15:11   * **2:6**
Kl 2:12   * **2:7** Ef 1:7   * **2:8** Jo 4:10; Hi 6:4   * **2:9** 1Ko 1:29-31;
2Ti 1:9   * **2:10** Ta 2:14

Krais kari weiwik wík men mire miutíp

11 *Yi han ekitet nipa   ein mit ne Isrel nerekir y  nk k  r neteik  n mit h  r nises God. H  r newis niuk mi yi mit enun ap yerekir y  nk ki te yi ap yises God au. Nipa   yi y  re mit ne weiwi  k ham.

¹² *Nipaas yi yetari Krais, yi ap ne weiwik me
mit ne Isrel au. Nipaas God kewet mit han him
mirak hir netikerek nekiyan nau neit, te yi au. Yi
ap yau ti ik yemerir menmen yaaim mamnen au.
Te God ap kaku kaktikewi taau!

13 *Te in ek yi kerek nipa aa yi yetari menmen im
hi epei hetpiyem, yi yire mit hir nepeit yanim in.
In ek Krais keriuwe hemkre mirak mewen hirak
kaa, hirak keithis yi mit miyapir, te in ek yi nepei
yises him me God.

¹⁴ *Krais hîtrekes kerekyei haiu mít miyapır mekiyan mau meit. Nípaa mít ne weiwick me Isrel hír enun nepan neriwe mít ne weiwick ham nerer wit wit. Te in ek Krais kaa keriuwe yínk kírak, hírak kenipai mít miyapır merer wit wit haiu mau niutıp. Hírak keremir menmen míwaai nímin me haiu mít kerek nípaa menipai haiu wík mar ke mítik kewen níwa keit ni. Hírak kenipek kíre ni miutıp.

¹⁵ *Nipaas Krais hı̄rak kaa kenip hı̄m Moses kewisim mau tı̄wei kerek mıt ne Isrel nisesim, hı̄ram menmen weinim, te hı̄rak kaknip mıt ne weiwick wilk hı̄r nanre yı̄nk kiutıp hı̄r nekiyan nau neit.

¹⁶ *Krais kaa kentar nu tentarakit, te hirak

* **2:11** Ef 5:8   * **2:12** Kl 1:21; Ro 9:4; 1Te 4:13   * **2:13** Kl 1:20

* 2:14 Ajs 9:6; Kl 2:14; 1Ko 12:13   * 2:15 2Ko 5:17   * 2:16 Kl

1:20, 22

keremir menmen menipai haiu mire wик hiram maa. Hiram keriyei haiu mire mit miyapir ne weiwik niutip, haiu mekiyan mau meit mises God.

17*Krais hiram kan ti kewepiyapir him yaaim katip haiu mit mamtike God mamkiyan mamu mamit. Him im epei man yi mit yi yire mit hir nerf yanimin, yi ap yises God au. Him im yi yetike mit hir nises God hir nire mit nau meneb netike God.

18*Haiu weiwik wик haiu meriuwe God Himin Yaaik haiu niutip hiram keriyei haiu men God Haai mentar menmen Krais kerekyeyem.

Haiu mit mises God haiu mire winak kirak

19*Te in ek yi ap yire mit hir ap wit mei mir au. Yi yire weiwik miutip yetike mit miyapir nises God. Yi nikerek ne God.

20*Yi yire winak God kimaak. Haiu mit aposel metike mit profet kerek mewepiyapir him kerek God ketpaiyem, haiu mire teink kerek mit nekin hei em me winak. Jisas Krais hirekes kire teink mitik iuwe kerp nimin kinan winak siup.

21*Hiram kerek ketenen nu me winak siup hiram tokim mau meit. Hiram kenip winak ik kakre iuwe, hiram kakre winak yaaik Mitik Iuwe Krais kaku kakikrerek.

22*Yi mit miyapir ne Krais, te God kirkak yi mit en, yi yetike mit han nises him mirak, yi yapirwe yar ke winak ke God kewik keriuwe God Himin Yaaik.

* **2:17** Sek 9:10; Ais 57:19   * **2:18** Ef 3:12   * **2:19** Ef 3:6; Hi

12:22-23   * **2:20** Mt 16:18; 1Ko 3:11   * **2:21** Ef 4:15-16; Kl 2:19;

1Ko 3:16   * **2:22** 1Pi 2:5

3

Menmen Pol kiriakem me mit ap ne wewič me Isrel

¹ *Hi Pol kerek hepu wınak enuk ke gavman hentar hi hatıp yi mit ap ne wewič me Isrel hım yaaim me Krais, hi hitehi God ke yi mit miyapır.

² *Hi han kitet yi epei yemtau God hanhana kehimitenə hi hırıak menmen mırak ekepi yi mit miyapır.

³ *God kewepyapır menmen nıpaa hırak kepakınem, hırak keteiknewem, te hi herteiyem. Nıpaa hi hewisiyem mau tiwei.

⁴ Yi eikinaam, te yi eiyırtei hi hertei werek werek menmen me Krais nıpaa God kısawinem meit.

⁵ Mit nıpaa nepitariyem, te in ek God kewepyapırem keteikin haiu mit kerek hırak kehimitenai haiu profet metike aposel nırak hırak keteiknaiyem keriuwe God Hımin Yaaik.

⁶ *Hım hırak kewepyapırem hıram im: Mit ap ne wewič me Isrel, God kenipi hır netike mit ne wewič me Isrel, hır yapırwe nanıt menmen miutıp, hır nıre yınk kiutıp ke menmen God katıp kakwetaiyem kakıtar menmen Krais kerekyeiyem.

⁷ *Me hım yaaim im God kenipa hi mitik ke hi hatıp mit han em. Hırak hanhana kekepa keriuwe menmen mırak manpenuk, te hi hırıak menmen hırak ketpewem.

---

* **3:1** Ef 4:1; Fl 1:7, 13; Fm 1:1, 9   * **3:2** Kl 1:25   * **3:3** Ef 1:9-10;
Kl 1:26   * **3:6** Ef 2:13, 16-19   * **3:7** Kl 1:23, 25

8 *God hanhana kehimitenə hi kerek hi hıkaru ke mit yapırwə nises God, hırank kehimitenə hi hatip yi mit ap ne weiwik me mit ne Isrel hi hetpi him yaaim me Krais. Him yaaim me menmen yapırwə Krais kerekyeyim, mit hır ap nanırtei hır o as mıram o iuwe mıram marmeim te mamisi taau!

9 *Hırank kehimitenə hi akaap mit yapırwə hır nanırtei karkeik te God kakrıak menmen nıpaa hırank kepakıinem. God nıpaa kıriak menmen yapırwə kehanem nıpaa enum eik ere in.

10 *Hırank kehanem te in ek hırank kakteikin tıpir, herwe, tekek maam, Seten o ensel nırank yaain neit wit kırank, hırank kakteinor hırank God hırekes kertei menmen yapırwə werek werek keriuwe menmen yaaim mit miyapır ne weiwik mırank hır nıriakem.

11 God kıriak menmen im kises han kırank nıpaa hırank han kitet kakrıakem keriuwe menmen Mıtik Iuwe kaiu Jisas Krais kıriakem me wi hırank kaa.

12 *Haiu mises him me Krais Jisas, te haiu ap minaain God au. Haiu mertei haiu mamno mamitiwekhi me menmen, hırank ap te kakweikin sip kakwetai.

13 *Hi etpi te yi ap han ekiperper eiyıntar menmen enum man merewaank mentar hi ekaap yi mit au emıt! Yi han yaaik eiyu eiyıntar yi yayıt niuk iuwe yeriuve menmen merewaank me yi mit.

* **3:8** 1Ko 15:9-10; Ga 1:16; Ef 1:7   * **3:9** Ro 16:25; Kl 1:26   * **3:10** Ro 11:33; 1Pi 1:12   * **3:12** Jo 14:6; Ro 5:2; Hi 4:16   * **3:13** Kl 1:24

*Pol hanhan mit ne Efesas hir nanirtei Jisas
Krais hanhani*

14 Hi han kitet menmen iuwe God kiriakem, te hi hnapipi hewen ninip hitehi God Haai menmen.

15 God hirak kewet mit ensel neit wit kirak ohaiu mit meit ti kewetai niuk mirak.

16 *Hi hitehi God te hirak kaksiuwe Hiram Yaaik keriuve menmen mirak iuwe manp enum hirak kakno kakkre han ki, te yi han tokik eiyu eiyit.

17 *Te yi yises him me Krais werek werek, te hirak kaku kakit kakkre han ki. Hi hitehi God hirak han teweni te menmen mirak iuwe, hiram mamkepi yi hanhan eiriwehan. Te yi eiyu han tokik eiyir ke nu nekenpi mekre ti metenen nu o teinik mitik kekre hei ketenen wianak siup, te hirak tokik kerp.

18 *Menmen im maamkaap yi mit miyapir yetike mit miyapir han ne God nerer wit wit, te yi eiyirtei markeik te Krais hanhani. Hiram iuwe minin nepni, hiram mamno mamre nokim, hiram mamno kesiyen. Hirak hanhanai wisenum.

19 *Hi hanhan yi eiyirtei haiu mit ap te mamirtei werek werek marmeim te Jisas hanhanai. Hi hanhan menmen yaaim mau mekre God hiram mamnen yi mit, te yi han ki eku ekriuwerem.

20 *Hi hanhan hirak God kerek kiriak menmen iuwe kekre han kaiu minin menmen haiu

---

* **3:16** Kl 1:11   * **3:17** Jo 14:23; Kl 1:23, 2:7   * **3:18** Kl 2:2

* **3:19** Kl 2:10   * **3:20** Kl 1:29

mitiwekhiyem o han kitetim keriuve menmen
iuwe h̄rak kewisim mekre haiu mit.

²¹ Hi hanhan haiu mit miyapir yapirwe ne
weiwīk me God haiu emwenipi niuk m̄rak
mentar menmen Jisas Krais kiriakem. Haiu
emwenipi niuk m̄rak ere tipmain tipmain enum
eik. Mepir keremem.

4

*Haiu mit miyapir kerek mises him me God haiu
mire yink ke Krais*

¹ *Hi Pol kerek hepu w̄nak enuk ke gavman
hentar hi h̄riak menmen me Mitik Iuwe Krais.
Hi etpi him manp te yi eiyises him me God werek
werek kerek n̄paa God kehimiteni yi eiyisesim.

² *Yi ap eire iuwe au. Yi yemtau him me mit
han yi eiyisesim, yi yewenin han ki me menmen
mit nerekyiyem, yi ap han enuk waswas me
menmen ni yinan nerekyiyem au.

³ *God H̄min Yaaik kenip yi mit yi yau han
kiutip te yi wen han ekikrit eiyu han kiutip.
Menmen im haiu m̄riakem h̄ram mar ke waai
mesenkek menmen h̄ram menipai haiu mire
niutip.

⁴ *Haiu mit miyapir yapirwe haiu yink kiutip
ke Krais, God H̄min Yaaik kau kekrai. H̄ram
im em miutip mire menmen miutip yi wen
yemeriywem God kakwetiyem yentar n̄paa God
kehimiteni yi yisesik.

---

* **4:1** Ef 3:1; Kl 1:10   * **4:2** Kl 3:12-13   * **4:3** Kl 3:14-15   * **4:4**
Ro 12:5; Ef 2:16, 18

5* Mítik Iuwe Krais kiutip kerekerek kepu. Haiu mít mises menmen mîrak miutip. Wî nipaah mít nîkrai neriuwe tipar hîr nekine niuk miutip nektenai.

6* God kiutip kerekerek kepu, hîrak Haai ke haiu mít, hîrak kinin naanmîprai haiu mít yapîrwe, hîrak kîriak menmen ken nîmin ke haiu mít, hîrak kepu kekre haiu mít.

7* Krais epei kewetai menmen yaaim mamkaap haiu mít ne weiwîk me God. God epei kewet haiu mít niutip niutip me menmen mîrak yaaim iuwe.

8* Hîm me God nipaah mít newisim mau tiwei matip me menmen im. Hîram matip mar im:
“Me wî Krais epei ken wit ke God, hîrak keithis
mít miyapîr yapîrwe kerek nipaah hîr nau
netike Seten hîr nar ke mít enun nau
wînak enuk ke gavman.”

Krais ketorhis keriyei keri ken kewet haiu mít
menmen yaaim mîrak.”

9* Kenmak hîm matip: “Hîrak ken wit ke God
kau niu ein?” Hîram metpim mentar hîrak
kinin kînaaiwîr wit kîrak kekiuwe kan kau kekre
nîmin ke ti nîmin ke wit kerek mít epei naa
hîmin kîr kewi.

10 Hîrak kerek kekiuwe kan ti, hîrak kerekerek pikeye
ken kau niu ein kinin nepni ken wit ke God, te
hîrak hîmin kîrak kau kerer wit wit.

11* Hîrak kerekerek “kewet mít menmen mîrak,”
hîrak kehimîtan mít han hîr nîre aposel, hîr
natip mít menmen Krais kîriakem. Mít han
hîrak kehimîteni hîr nîre profet, hîr newepyapîr

---

* **4:5** Jo 10:16   * **4:6** 1Ko 12:6   * **4:7** Ro 12:3, 6   * **4:8** Sam
68:18; Kl 2:15   * **4:9** Jo 3:13   * **4:11** 1Ko 12:28

him me God. Mit han h̄irak kehimiteni h̄ir n̄ire evanselis, h̄ir natip mit him me God nari han k̄ir te h̄ir enisesim. Mit han h̄irak kehimiteni h̄ir n̄ire pasto o tisa, h̄ir naanempre mit miyap̄r h̄ir nekepi h̄ir nises him me God.

12 *Krais kewet haiu mit menmen im, te h̄iram mamkaap haiu mit miyap̄r haiu mamriak menmen m̄irak te haiu mit ne weiwick me God, haiu mamre ȳink ke Krais, haiu mamre mit iuwe me menmen me God.

13 *Menmen im mamno ere haiu mit mau han kiutip me menmen me God haiu misesim, haiu mau han kiutip me menmen haiu merteiyem me Krais, te haiu mamre mit iuwe yaain mamir ke Krais.

14 *Haiu mar im, te haiu in ere maain ap mamre nikerek netari menmen. Haiu ap mises him enum me memitetpin. Mit nisesim h̄ir nar ke kanu kenterer wan eik, h̄irak kiniu kewirek kepno in kepno ein. Mit kerek nises him enum me mit kerek h̄ir nari han ke mit neriuwe him h̄ir h̄iras han kitetim netpim.

15 *Au, haiu hanhan h̄iras matip him yaaim me God emisesim, te haiu mepno ere haiu mire mit iuwe haiu mar ke Krais.

16 *Krais h̄irak kire paan h̄irak kinin naanm̄ipre haiu mit haiu mire ȳink k̄irak, te haiu m̄irriak menmen mire h̄irak kehimitan haiu niutip niutip mamriakem. Haiu mit haiu mire his, hit nekeni, naan, te haiu mamkaapan, te haiu mamu ȳink kiutip. Haiu mamriak menmen mar im, te

---

* **4:12** 2Ti 3:17   * **4:13** Kl 1:28   * **4:14** 1Ko 14:20   * **4:15** Ef 1:22, 5:23; Kl 1:18   * **4:16** Kl 2:19

haiu mamre iuwe haiu han teweninan.

*Mit nises God hir enweikin sip enwet menmen
me nipaā*

17 *In ek hi hekrehir ke Mitik Iuwe Krais Jisas hi hetpi him manp. Yi in ere maain ap te yi eiyises menmen mit ap ne weiwick me God hir niriakem au emit. Hir han kitet menmen hiram enum weiniim.

18 *Han kir hirak kire mitik ke witaan ken ap ketenen si au. Hir niriak menmen enum nises menmen God kineinim nentar hir netari menmen me God, nekre han kir hir nineinim.

19 *Te hir ap yink enuk au. Hir hanhan iuwe te hir nanises menmen enum me nariyanhis neweninem, han kir kekrit te hir niriak menmen enum enum nisesim wisenum.

20 Yi mit miyapir ap yemtau haiu metpiyem yi yises him me Krais mar im taauye!

21 Hi hertei yi epei yemtau him me Krais, hir mit nan netpi him yaaim mirak.

22 *Hir netpi him mar im: “Yi nipaā yi yises han ki enum. Hiram menmen enum me memitetpin, hemkre menepam me menmen, te hiram mewaank hiremes meriuwerem.” Hir mit natip menmen im yi eiweikin sip eiwetiwem einopin eikeipniwem.

23 *Yi yiriak menmen im, te God eknip han ki hirak yaaiik ekriuve Hinin kirak Yaaik.

---

* **4:17** 1Pi 1:14; Ro 1:21   * **4:18** Ef 2:12   * **4:19** Kl 3:5   * **4:22**
Ro 8:13; Kl 3:9   * **4:23** Ro 12:2

24 *God kırıak han ki hırank yaai. Hırank kenip han ki kakır ke han kırak, te han ki ekises menmen yaaim ekriak God kaktike mit em.

25 *Te yi mit miyapır yapırwe niutıp niutıp einopın eikeipin menmen enum me memitotpın, eiwenin him menmen, eyir ke mitik kenemtin laplap kerek hapık mewim kewirem men piñ. Yi niutıp niutıp eitıp him yaaim keremem eiriwe ni yinan eyintar haiu mit yapırwe haiu niutıp niutıp piñan me yink kiutıp ke Krais.

26 *Wi yi han enuk eiriwe menmen enum, yi naanempre hıras eiwenin han ki te yi ap eiriak menmen enum eyinterim. Yi ap han enuk han ekitek menmen im yapırwe au emit. Wi miutıp kerek.

27 Te haiu ap emwis Seten kakri han kaiu haiu mamriak enum.

28 *Mit miyapır kerek nipa ere in nekintıp menmen hır piñe nanriakem meiyam au emit! Hıram epei au! In ek hır enriak menmen yaaim enriwe his mir, te hır nantenen menmen yapırwe te nanwet mit enun netenen menmen auri nankepi nanriuwerem.

29 *Yi ap eitıp him enum emike him ki au. Yi eitıp him yaaim hıram mamkaap mit han hır nanımtau him mi, te hır enu werek werek.

30 *Yi ap einip God Himin Yaaik han enuk ekriwe menmen yi yırıakem kentar hırank kerek kehimiteni, te maain God kaktihis yi yayu eitikerek.

---

* **4:24** Jen 1:26; Kl 3:10   * **4:25** Kl 3:8-9; Sek 8:16   * **4:26** Sam 4:4; Je 1:19-20   * **4:28** 1Te 4:11   * **4:29** Ef 5:4; Kl 3:8, 4:6   * **4:30** Ais 63:10; 1Te 5:19; Ef 1:13-14

31 *Yi eiweikin sip eiwet menmen enum me yi yine han enuk hekrit hekrit, yemtaantwo, o yi yanuni yeriuve menmen. Yi ap eitip yehiak yene mit, o yesiuwe him, te yi hanhan eirak mit menmen enum eiriwerem au emit.

32 *Te yi eirakan yaaim, han etweninan, yi eyisak menmen enum mit han nerekiyem, yi eitip hiram menmen weini. Yi eirakem eiyir ke God. Hirak kesak menmen enum haiu mit mriakem mentar menmen Krais kriakem, te hirak katip hiram menmen weini.

5

Haiu mit miyapir emises menmen yaaim

1 *God epei hanhani kesak menmen enum yi yirakem, te yi eyisesik eiyir ke nikerek nirak hir nisesik.

2 *Yi han etweninan eiyir ke Krais nipaah han teweninai hirak kaa te kekepai. Hirak kaa, te menmen im hirak kriakem hiram mire menmen mit newepwarem hiram minin yaaim mit newet God em.

3 *Yi mit miyapir ne God, te yi ap yimenipin yatipan me menmen enum me yisesan yiriran, o menmen enum me yink enuk o menmen me hemkre menepam au emit!

4 *Yi ap eitipan me menmen enum menip mit yink enuk neriuwerem, o him weini weini, o him hir han enuk neriuwerem au emit. Yi eitipan eiwenipi niuk me God keremem.

---

* **4:31** Kl 3:8   * **4:32** Mt 6:14, 18:22-35; Kl 3:12-13   * **5:1** Mt

* **5:2** Ro 14:15; Ga 2:20; Hi 10:10; Eks 29:18   * **5:3** Kl 3:5

* **5:4** Ef 4:29

5 *Yi epei yertei werek werek menmen im. Mít kerek hır enun nariyanhis neweninem o mit enun nises menmen enum, o mit enun hemkre menepam neriuwe menmen hiram enum mar ke mit newepwar menmen newet tipir em. Yi yertei mit nar in en, hır ap te nanino nanu nantike God ketike Jisas Krais taau!

6 *Yi ap eiwis mit hır nanmitipin nanriuwe him weinim hır natip menmen im enum hi epei hetpiyem hiram yaaim au emit. Hır nemipin, te God kaknep mit kerek hır nises menmen enum hi epei hetpiyem.

7 Yi ap eiyisesi eiyır ke menmen enum hır nrakem eiyintar God kaknip.

8 *Nipaai yi yar ke mit ne witaan yeke ti yen, te in ek yi kerek yi mit miyapir ne Mitik Iuwe Krais. Yi yar ke mit miyapir neke ti ne wejni (o yanm), te yi eiyises menmen yaaim keremem.

9 Menmen yaaim mit nisesim, hiram mire wejni (o yanm) kır, hiram meteikin mekam yaaim, mekam hiram mises him me God, mekam hiram him yaaim.

10 *Yi han ekitet mekam yi eiyisesim hiram mamriak Mitik Iuwe God han yaaik.

11 *Yi ap eiyises menmen enum mire witaan toto mit enun nrakem. Au, yi eiwepyapir mit in em, yi eiytipor menmen hır nisesim hiram enum.

12 Menmen enum mit nrakem nepakinem, hi yink enuk te hi ap etpiyem au emit!

---

* **5:5** 1Ko 6:9-10; Kl 3:5   * **5:6** Kl 2:4, 8; Ro 1:18   * **5:8** Ef 2:11, 13; Kl 1:13; 1Pi 2:9; Jo 12:36   * **5:10** Ro 12:2   * **5:11** 2Jo 10-11

13 *Yi yewepyapır menmen yapırwe mít enun níriakem, hír nanírtei híram yaaim o enum. Im em híram míre wepni (o yanm) kír te mít nanír menmen. Yi yewepyapır menmen enum, híram au mami. Im em híram míre mítik kíman si kekre wínak, menmen me toto híram mami, si mít mepu keremem.

14 *Mar keremem te hím me God mau tíwei matıp mar im:

“Ti mítik kerek ti haa híwaai, ti píke ekrit, te Krais kaknen kaku han kit. Hírák kíre wepni (o yanm) kír kenep ein ein.”

15 Te yi naanempre híras me menmen yi yíriakem. Yi ap eiríak menmen míre mít hír nepítari menmen. Au, yi eiríakem emír ke mít hír nertei menmen yapırwe.

16 *Wí im híram enum, mít hír níriak enum, te yi naanempre wí miutıp miutıp te yi eitıp mít hím yaaim me God te mít nanírteiyek.

17 *Te yi ap eiyises menmen enum au emít! Yi eiyises menmen Mítik Iuwe God hanhan yi eiyisesim.

18 *Yi ap eiyím típar si enum te yi yetaritari eiríak menmen enum. Au, yi eiwis God Hímín Yaaik eku ekíkre han ki akiníni naanmamri me menmen yi yairíakem.

19 *Yi yetike ni yinan yi eitípan hím me God, yi eiyine henye me God. Yi eiyine henye, yi eiwenıpí niuk me Mítik Iuwe God eiriwe hím

* **5:13** Jo 3:20-21   * **5:14** Ais 26:19, 60:1; Ro 13:11   * **5:16** Kl 4:5   * **5:17** Ro 12:2; Kl 1:9   * **5:18** Lu 21:34   * **5:19** Kl 3:16; Sam 33:2-3

mi, yi eiriam tukin, wekinp, heurek, menmeiyam te yi han yaaik iuwe eiriwerem.

20 *Menmen yapirwe kerek mamnen, hekrit hekrit yi eiwenipi niuk me God Haai kaiu mentar Mitīk Iuwe kaiu Jisas Krais kerek nipaai kekepai keriyei haiu men God.

Pol katip him men mit miyapir hir neitan

21 *Yi eyīmtewan him me ni yinan yi eyisesim eyīntar yi yises Krais, yi yewenipi niuk mirak.

22 *Yi miyapir yeit mikan ni, yi yemtau him me mikan ni yar ke yi yemtau him me Mitīk Iuwe Krais.

23 *Yi yiriak menmen im eyīntar mikan ni hir ninini naanempri nar ke Krais hirak kinin naanmipre mit miyapir hir nisesik. Hirak kaa, te pīke kakithis haiu mit, hirak kire paan, haiu au haiu mire yink.

24 Yi miyapir yayīmtau him me mikan ni eyisesim me menmen yapirwe yar ke haiu mit miyapir ne weiwick me God haiu memtau him me Krais haiu misesim.

25 *Yi mit epei yeit miyapir yi hanhani yar ke Krais hanhan haiu mit ne weiwick me God. Hirak kaa te kakikepai kaktaihis,

26 *te hirak kenip haiu mit haiu yaain mentar haiu mises him mirak, te mit han nikirai neriuwe tipar.

27 *Hirak kirakem, te hirak kenip haiu mit ne weiwick miutip me God han kaiu hirak yaaik iuwe

* **5:20** Kl 3:17   * **5:21** 1Pi 5:5   * **5:22** Jen 3:16; Kl 3:18; 1Pi 3:1

* **5:23** 1Ko 11:3; Ef 1:22   * **5:25** Kl 3:19; 1Pi 3:7; Ga 1:4   * **5:26**

Ta 3:5; Hi 10:10   * **5:27** 2Ko 11:2; Kl 1:22

kire mit ap wikes o warep mewi au. Haiu yaain mar ke mite yaaip wetpen enu, Krais kaktaihis.

28 Kar ke Krais hanhan haiu mit miyapir, te yi mit hanhan miyapir ni. Yi hanhani yar ke yi hanhan yink ki. Mit kerek hanhan miyapir nir hiram mar ke hir hanhan hiras.

29 Mitik kei kiutip ap kinaain yink kirak kakwaankek au. Hirak naanmiprewek kak-wetwek menmen, te hirak kaku werek werek kar ke Krais naanmipre haiu mit ne weiwik me God.

30 *Hirak naanmiprai haiu mit kentar haiu mire yink kirak.

31 *Krais ketike haiu mit ne weiwik me God, haiu mau yink kiutip, mentar him me God mau twei matip mar im:

“Mitik keimn kakit mite, hirak kaknaaiwir miye haai, hirak kaktike mite pirak nanu niutip, hir nire yink kiutip.”

32 *Him im yaaim, hi han kitet hiram matip me Krais ketike haiu mit ne weiwik miutip me God.

33 Te hiram wen matip yi mit niutip niutip hanhan miyapir ni yar ke yi hanhan hiras. Miyapir yi eiwenipi niuk me mikana ni.

6

Pol katip him me miye haai netike nikerek nir

1 *Yi nikerek yi eiyimtau him me miye haai ni yentar God kehimteni hir ninini naanmipri. Im em hiram yaaim.

---

* **5:30** 1Ko 6:15; Ef 1:22-23   * **5:31** Jen 2:24; Mt 19:5   * **5:32**

Rev 19:7   * **6:1** Kl 3:20

2 *Him me God mau tiwei matip mar im: “Yi eiyimtau him me miye haai ni eiyintar hiram keremem me him me God minin matip menmen yaaim God kakriak haiu mit em.”

3 Hiram matip mar im: “Yi eiyisesim, yi eiyu werek werek eiyu ti tito yapirwe.”

4 *Yi miye haai, yi ap eine nikerek ni eiyitpor enum enum yari han kir ere hir nine han enuk nemtaantwo neriuwi au emit! Au, yi eineri eiteiknor menmen God hanhan yi yapirwe yi eirakem.

Pol katip him me mit hir niriak menmen me mit nir iuwe kerek ninini naanmipri

5 *Yi wok mit kerek yi yirak menmen me mit iuwe ni, yi eiyises him me mit hir ninini naanmipri yeit ti ik. Yi naanempre hiras te yi yerekyor yaaim yar ke yi yirak menmen me Krais.

6 Yi ap eirak menmen yaaim te mit nantpare yi yaain keriyan au emit! Hekrit hekrit yi eirak menmen eiyir ke mit hir nises Krais enrakem, yi eiyises menmen God hanhan yi eirakem eiriuwe han ki.

7 Yi han yaaik eirak menmen eiyintar yi yirak menmen me mit keriyan au. Yi yirak menmen me God.

8 *Yi yertei neimin hir wok mit hir niriak menmen me mit han, o neimin hir mit iuwe ninin naanmipre mit han, hir yapirwe nanrik

* **6:2** Eks 20:12; Mt 15:4   * **6:4** Kl 3:21; Diu 6:7, 20-25; Sam 78:4;
Pro 22:6   * **6:5** Kl 3:22-23; Ta 2:9-10; 1Pi 2:18   * **6:8** 2Ko 5:10;
Kl 3:24-25

yaaim, te hır nanıt menmen mıpıram me his me Mıtık Iuwe Krais.

9 *Yi mit iuwe kerek yinın naanmıpri mit weinın, yi eirıak menmen yaaim me mit ni. Yi ap eiyıtpor enum eineri, te hır enıneini enisesi au emit! Mıtık Iuwe Krais kepeit wit ke God, hırankinini yetike mit ni naanmıpri. Maain wi God hırank skelim mit, hırank ap han kitet ke mitık hırank iuwe o hırank weinik au. Hırank han kitet menmen mit nırıakem mıpıram.

Mit nises him me God hır nar ke mit ne ami hır netike Seten nenepan

10 *Hi etpi him im mıkaru. Yi eiyu han tokik eiyıruwe menmen iuwe manpenum ke Mıtık Iuwe Krais hırank keweteiyem.

11 *Yi eiwapın han ki eiriwe menmen iuwe God keweteiyem, hıram mar ke nopen kıwapın yınk ki, te yi han tokik eiyu eiriwe menmen enum me memipın Seten kakri han ki kakriuwerem.

12 *Haiu ap menepan metike mit au. Haiu menepan metike tıpir enum mau nepni, Seten, tıpir, herwe, teket maam, manmı̄n o menmei ham hıram minın naanmıpri menmen enum me ti.

13 Te yi eiyıt menmen me God mamkepi hıram mar ke nopen, yipo henmik menmeiyam. Te maain wi enum mamnen yi eitike Seten yi einepan, yi yenepan epei au, yi wen eiyırp eiyu werek werek.

---

* **6:9** Kl 4:1; Ro 2:11   * **6:10** 1Ko 16:13   * **6:11** Ro 13:12; 2Ko 10:4; Ef 4:14   * **6:12** Jo 14:30; 1Pi 5:8-9

14* Yi eiyu eiyit menmen mamkepi. Yi eiriuwet him yaaim mamu mamīkre han ki eiyir ke mit ne ami newis waai mau tu kır. Yi yiriak menmen yaaim hiram mar ke yi eiremink tanik mau han pank.

15* Yi eitip mit him yaaim me God hiram hanhan kaktike mit nankiyan nanu nanit, hiram mar ke yurik mit nemtin mau nopen hiram miwapin hit mi te mit hir nir hit mi newir yipo nanmit au hir nanmitenim.

16 Yi eiriak menmen im hi epei hetpim, yi wen han ekitet Jisas Krais eiyisesik, te hiram mar ke nopen hiram keseuni menmen enum tikaap, tinau, henmik o yipo te hiram mamiwep yi mit au. Yi han ekitetik eiyisesik. Menmen im mamkepi te Seten kakwir menmen enum mirak mire si mamnep han ki kariuwerem au. Hiram mamtinp in mamno mami mit.

17* God keriuwet Jisas kaa, te kakithis haiu mit. Yi han ekitet menmen im, te hiram mamkepi mamre wa hesnu mit nemiuun mau paan. Yi eiyises him me God hiram mamīr ke hine me his God Himin Yaaik keweteiyem.

18* God Himin Yaaik hiram kakikepi te hekrit hekrit yi eiyitehi God menmen, yi eiwenipi niuk mirak. Hekrit hekrit yi naanmamre hiras, yi ap eiyu yain yain au emit! Yi eiyitehi God kakikaap mit miyapir nirak.

19* Yi eiyitehi God ke hi, te hiram kakweto him,

* **6:14** Ais 11:5; 59:17; 1Te 5:8

* **6:15** Ais 40:9; Nea 1:15; Ro 10:15

* **6:17** 1Te 5:8; Ais 49:2; Hi 4:12

* **6:18** Lu 18:1; Kl 4:2; 1Te 5:17

* **6:19** Ap 4:29; Kl 4:3-4; 2Te 3:1

hi ap yînk enuk au, hi ehîrp hatîp mît hîm yaaim
me Krais nîpaa God kepakînem.

20 *Hi mîtîk hatîp mît hîm yaaim. Te hi hepu
wînak enuk ke gavman henterim. Yi eiyitehi
God kakîkepa hi ap hînaain hatîp mît hîm mîrak
au. Hi tewen ehîtpor menmen har ke nîpaa hi
hîrîakem.

Pol katîp him mikaru

21 *Tikikas, kaiu yinak yaaik kaknen kakîtpi
menmen yapîrwe nepei man hi. Hîrak mîtîk
yaaik kîriâk menmen me Mîtîk Iuwe Krais.

22 Hi heriuwetek kaknen yi mît kakîtpi men-
men, te yi eiyîrtei haiu mepu werek werek, te yi
han yaaik eiyu.

23 Hi hanhan God Haai ketike Mîtîk Iuwe Jisas
Krais hanhani tatreyki yi eiyu werek werek yi
eiyisesik.

24 *Hi hanhan God kakriâk menmen yaaim me
mît miyapîr yapîrwe hîr hanhan Mîtîk Iuwe kaiu
Jisas Krais, hîr nisesik nemtau hîm mîrak werek
werek.

Mepîr keremem

---

* **6:20** 2Ko 5:20; Fm 9   * **6:21** Ap 20:4; Kl 4:7-8; 2Ti 4:12   * **6:24**
1Pi 1:8

**Him Yaaim Me God
The New Testament in the Au language of Papua New
Guinea
Nupela Testamen long tokples Au long Niugini**

copyright © 1992 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Au

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-12-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

4e85f348-3df4-5add-b32a-49bcafe3752a